

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เลขรับที่ 0188
วันที่ ๑๑ ธ.ค. ๒๕๖๑
เวลา ๑๕.๑๖ น.

ที่ กษ ๐๔๐๔/ ๑๕๒

กรมวิชาการเกษตร

จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ และ ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒

เรียน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผ่นพับประชาสัมพันธ์การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป จำนวน ๑ ฉบับ
๒. QR code จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาด้านพืช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้มีการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ ด้วยการให้สิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า พร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช ในกรณีการควบคุมกำกับดูแลการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า เพื่อการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงพันธุ์พืช ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. มาตรา ๕๒ กำหนดให้ “ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์...”

๒. มาตรา ๕๓ กำหนดให้ “ผู้ใดทำการศึกษา ทดลอง หรือวิจัยพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่าหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าวที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าให้ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

กรมวิชาการเกษตร พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และถือปฏิบัติ โดยสามารถศึกษารายละเอียดได้ในแผ่นพับ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) และดาวน์โหลดเอกสาร กฎระเบียบ และคำขอ ตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ได้ที่ QR code (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) และเมื่อได้รับหนังสือฉบับนี้แล้ว โปรดแจ้งแบบตอบรับซึ่งบรรจุใน QR code ดังกล่าว ให้สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรเดช บังฉิมกุล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

โทร. ๐๒ ๙๔๐ ๗๒๑๔

โทรสาร ๐๒ ๙๔๐ ๗๒๑๔

11/01/2562
11/01/2562 พิศาล
2๔ ๑๑.๖๒

เอกสารแนวทางการปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ และ ๕๓
แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป สามารถดาวน์โหลดได้ที่

๑. <http://www.doa.go.th/pvp/>
๒. QR code ด้านล่าง

๓. <https://goo.gl/pds7A8>

เอกสารประกอบด้วย

๑. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๕๓
๒. ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดแบบคำขออนุญาต และแบบข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ จากการเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป หรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า พ.ศ. ๒๕๕๕
๓. ขั้นตอนการขออนุญาตฯ และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ฯ ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒
๔. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชว่าด้วยการศึกษา ทดลอง หรือวิจัย พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า ที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๗
๕. ขั้นตอนการแจ้งการเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่าฯ ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒
๖. แผ่นพับ การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่าฯ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓
๗. แบบตอบรับการได้รับเอกสารแนวทางการปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ และ ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒

การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์
และพัฒนาการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป
และพันธุ์พืชป่าอย่างยั่งยืน

ลักษณะการคุ้มครองตามกฎหมาย

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่าจะได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติในฐานะที่เป็นทรัพยากรของประเทศ ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ทั่วไปได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นการใช้ในการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงพันธุ์เพื่อประโยชน์ในเชิงการค้า จะต้องขออนุญาตและจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยนำรายได้จากการแบ่งปันผลประโยชน์เข้าสู่กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป

หมายถึง

พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศหรือมีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และให้หมายความรวมถึงพันธุ์พืชที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นหรือพันธุ์พืชป่า

พันธุ์พืชป่า

หมายถึง

พันธุ์พืชที่มีหรือเคยมีอยู่ในประเทศตามสภาพธรรมชาติและยังมิได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย

บุคคล/หน่วยงานใดที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป
พันธุ์พืชป่า เพื่อนำมาใช้ในการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืช ให้ปฏิบัติดังนี้

1. กรณีมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ ในการการค้า (มาตรา 52)

จะต้องดำเนินการขออนุญาตจากกรมวิชาการเกษตร และ
เจรจาจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยรัฐจะนำเงิน
รายได้ตามข้อตกลงส่งเข้ากองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช เพื่อใช้จ่าย
ในการช่วยเหลือและอุดหนุนการอนุรักษ์ วิจัย และพัฒนา
พันธุ์พืชของชุมชนที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

บทกำหนดโทษ : ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน
400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ขออนุญาต

- ☼ หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ/เอกชน
- ☼ เกษตรกร/ประชาชน/นักปรับปรุงพันธุ์ ที่ทำการศึกษา ทดลอง วิจัย หรือปรับปรุงพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า โดยมีวัตถุประสงค์ทางการค้า

1.ยื่นคำขอ

2.อนุญาต

3.ทำข้อตกลง

ผู้อนุญาต

- ☼ กรมวิชาการเกษตร
- ☼ รวบรวม จัดเก็บ บันทึกข้อมูล
- ☼ ติดตามความก้าวหน้าการใช้ประโยชน์
- ☼ กำกับ ดูแลให้เป็นไปตามข้อตกลง

เงินรายได้จาก
ข้อตกลง

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

ช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับ
การอนุรักษ์การวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช

2. กรณีไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการการค้า (มาตรา 53)

จะต้องดำเนินการแจ้งรายละเอียดการเก็บ-จัดหา หรือ
รวบรวมพันธุ์กรรมพืช เป็นหนังสือ เอกสารโครงการศึกษา
วิจัย ต่อกรมวิชาการเกษตร และเมื่อสิ้นสุดการศึกษา วิจัย
อาจส่งผลการวิจัยให้กรมวิชาการเกษตร เพื่อจักได้เผยแพร่
ต่อสาธารณชน อันจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

ผู้แจ้ง

- ☼ หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ/เอกชน
- ☼ เกษตรกร/ประชาชน/นักปรับปรุงพันธุ์ ที่ทำการศึกษา ทดลอง วิจัย หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า โดยมีวัตถุประสงค์ทางการค้า

1.ยื่นแบบแจ้ง
รายละเอียด

2.ออกหนังสือ
ตอบรับ

ผู้รับแจ้ง

- ☼ กรมวิชาการเกษตร
- ☼ รวบรวม บันทึก ข้อมูล
- ☼ ติดตามความก้าวหน้าการใช้ประโยชน์
- ☼ จัดทำฐานข้อมูล

เป้าหมาย

ปกป้อง คุ้มครองทรัพยากร
พันธุ์กรรมพืชของประเทศให้
เกิดความมั่นคงและยั่งยืน
อันเป็นรากฐานสำคัญของการ
พัฒนาประเทศ

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืชจัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มาตรา 54 เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช

ทรัพย์สินของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

- 1) มีนรายได้จากข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ตามมาตรา 52
- 2) มีหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืช
- 3) มีเงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- 4) มีหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- 5) ดอกผล และผลประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากกองทุน

การใช้จ่ายเงินของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

- 1) ช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช
- 2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เพื่ออุดหนุนการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชน
- 3) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ตามระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

*“พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า
คนไทยทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน”*

.... การคุ้มครองพันธุ์พืชดังกล่าวจึงเป็นการคุ้มครองสมบัติของชาติ เพราะเป็นพันธุ์พืชที่มีอยู่แล้วทั่วไปและมีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และเป็นการคุ้มครองในรูปแบบของการแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่รัฐ ไม่ได้ให้ใครคนใดคนหนึ่งโดยรัฐจะนำเงินส่วนนั้นเข้ากองทุน เพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือ และอุดหนุนกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช เพื่อประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป....

ดาวน์โหลด กฎ ระเบียบ และเอกสารการขออนุญาต
ได้ที่ <http://www.doa.go.th/pvp/>

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช ตึกโกษากร ชั้น 2
กรมวิชาการเกษตร
(ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2940-7214
<http://www.doa.go.th/pvp/>

การคุ้มครอง

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
มาตรา 52 และมาตรา 53

ศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงพันธุ์
โดยใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์